

Buiten observeren

BRON: Expertisecentrum Kinderopvang, 2025

Mogelijk gemaakt met een projectsubsidie van Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Pedagogisch professionals onderzoeken met een observatieformulier hoe baby's gebruik maken van de natuurlijke omgeving. Tijdens een teamoverleg bespreken zij wat dit betekent voor hun pedagogisch handelen. (Ook voor kinderen van andere leeftijden te gebruiken).

VOOR WIE

Pedagogisch professionals en pedagogisch coaches

DOEL

Pedagogisch professionals bewust maken van het belang van natuur voor baby's en hoe de natuurlijke omgeving op dit moment wordt gebruikt voor baby's. Door hun observaties te bespreken, doen zij inspiratie op voor aanpassing van het dagelijks pedagogisch handelen.

WAT

Met een 4 stappenplan staan pedagogisch professionals stil bij baby's in de natuurlijke omgeving.

WERKWIJZE

De pedagogisch coach bereidt de introductie van het onderwerp voor en zorgt ervoor dat de pedagogisch professionals weten hoe ze het observatieformulier moeten invullen.

Het is mogelijk om deze meerdere keren te laten invullen op verschillende dagen. Na uitvoering op de groep reflecteren de pedagogisch professionals met de pedagogisch coach aan de hand van reflectievragen. Hiervoor kan het handig zijn om post-its of een flap-over te gebruiken om ideeën te verzamelen.

Deze tool is ook in te zetten voor kinderen binnen een andere leeftijdscategorie, zoals peuters of BSO kinderen. Zorg dat je de introductie aanpast naar de juiste leeftijdscategorie.

→ STAP 1

Voorbereiding (pedagogisch coach):

Introduceer het onderwerp tijdens het teamoverleg: waarom is natuur belangrijk voor baby's?

Deel eventueel inspiratiemateriaal (zoek bijvoorbeeld in vakbladen, kijk bijvoorbeeld op www.groencement.nl of volg @outdoorlivingacademy op Instagram).

Plan met elkaar de periode wanneer de observaties gaan plaatsvinden en wanneer het teamoverleg zal zijn, om de observaties met elkaar te bespreken.

→ STAP 2

Observatie (pedagogisch professionals):

Vraag het team om gedurende een periode (bijvoorbeeld één week) bewust baby's te observeren tijdens het buiten zijn. Vraag hen het observatieformulier (zie hieronder) in te vullen. Zorg dat er voldoende formulieren beschikbaar zijn, zodat alle pedagogisch professionals minimaal 1 formulier in kunnen vullen. Een pedagogisch professional mag ook meerdere observaties doen.

Vraag pedagogisch professionals om foto's/korte filmfragmenten te maken, indien ouders hier toestemming voor hebben gegeven.

→ STAP 3

Reflectiegesprek (pedagogisch coach begeleidt):

Organiseer een teamoverleg. Bespreek de observatieformulieren met elkaar en bekijk eventuele foto/filmbeelden. Stel vragen als:

- Hoe gebruiken we momenteel de buitenruimte voor baby's?
- Wat viel je op in je observaties?
- Wat inspireerde of verraste je?
- Wat zouden we structureel anders kunnen doen?

Laat de pedagogisch professionals in tweetallen ervaringen uitwisselen voordat je plenair bespreekt.

Gebruik eventueel post-its of maak een woordweb om ideeën te verzamelen.

→ STAP 4

Verdieping en vertaling naar praktijk (pedagogisch coach en team):

Help het team om concrete verbeteracties te formuleren. Bijvoorbeeld:

- We gaan elke ochtend met de baby's naar buiten, ongeacht het weer.
- We creëren een rustig hoekje in de tuin speciaal voor baby's.
- We leggen natuurlijke elementen buiten klaar voor baby's (zoals stenen, bladeren, takken) om te ontdekken.

Verwerk input indien nodig in beleidsnotities of in een werkplan.

→ Formulier – Baby's buiten observeren

Maak foto/korte filmfragmenten indien ouders hier toestemming voor hebben gegeven.

Vraag	Antwoord
Mijn naam is:	
Datum van deze observatie:	
Naam van de groep waar ik deze observatie doe:	
Aantal baby's dat ik geobserveerd heb:	
Wat zag je buiten bij de baby('s)?	
Hoe reageren de baby('s) op de elementen uit de natuur? <i>Denk aan natuurlijke materialen (als bladeren, takjes, zand), dieren/insecten en het weer (bijvoorbeeld wind)</i>	
Wat valt je op?	